

Program för Landsbygdsutveckling

Dokumenttyp:	Program
Diarienummer:	KK 2018-000137 004
Sammanfattning:	Beskriver kommunens verksamheter på landsbygden samt samverkan mellan kommunen och andra aktörer för att säkerställa service och utveckling. Programmets syfte är inte att redovisa åtgärder för de enskilda byarna eller tätorterna utan programmet fokuserar på områden som är gemensamma för stora delar av kommunens landsbygd
Fastställd av/datum:	Kommunfullmäktige den 19 mars 2018, § 29.
Giltighetstid:	Tills vidare. Ska revideras varje mandatperiod.
Gäller för:	Avesta kommunkoncern
Reviderad:	
Granskad:	
Dokumentansvarig:	Tillväxt Avesta
Webbansvarig:	

Sammanfattning

Avesta kommun 2030

”Avesta år 2030 en inflyttningsort i en dynamisk tillväxtregion, människor väljer att leva sina liv i och flytta till Avesta för att här finns bra skolor och äldreomsorg, en levande landsbygd, bra infrastruktur, handel, stort kulturutbud och en bra regional arbetsmarknad. Satsningar på entreprenörskap för kvinnor och män har lett till att nya företag skapats och befintliga företag getts möjlighet att växa.

Avesta är en möjligheternas kommun som kan erbjuda många alternativ till boende, arbete, studier, fritid och rekreation. Med de kraftkällor som ett rikt näringsliv, en levande landsbygd, spännande evenemang, intressanta utbildningar, ett kulturliv som lyfter, naturens närhet och tjustning och många människors initiativrikedom utgör, är förutsättningarna inför framtiden goda.” (Mål och Budget för Avesta Kommun)

Avesta kommuns landsbygdsutvecklingsprogram beskriver kommunens verksamheter på landsbygden samt samverkan mellan kommunen och andra aktörer för att säkerställa service och utveckling. Landsbygdsprogrammets syfte är inte att redovisa åtgärder för de enskilda byarna eller tätorterna utan programmet fokuserar på områden som är gemensamma för stora delar av kommunens landsbygd. Innehållet speglar en levande landsbygd inom områden som kommunens vision tar upp; dvs avsnitt om ett rikt näringsliv, servicepunkter, boende, kommunikationer, kulturliv, besöksnäring, lokalt engagemang m.m.

Innehållet har tagits fram tillsammans med utvecklingsgrupper i By, Fors och Horndal, kommunbygderådet Folkare Landsbygdsforum, LRF´s kommungrupp samt diskussion med kommunens ungdomsråd. De styrkor, svagheter, hot och möjligheter för landsbygden som då diskuterats har inarbetats i programmet. Ibland har de skrivits in extra tydligt i programmet genom att det anges vad utvecklingsgrupperna och ungdomsrådet anser och önskar. Därigenom visar programmet en viljeinriktning inte bara från politiken utan även till politiken från dem som bor på landsbygden.

Programmet ska kunna användas i praktisk handling samt ge svar på frågor; Vart vänder man sig om man vill sätta upp en skylt? Hur är det nu med belysningen vid macken? Jag vill jobba lite med besöksnäring och turism, men hur gör jag? Kanske är man medlem i en förening som vill starta ett landsbygdsutvecklingsprojekt och undrar vart man ska vända sig.

Avesta kommuns landsbygdsutvecklingsprogram anger vid varje avsnitt konkret vart inom kommunen man kan vända sig och att kontakten förmedlas genom Avesta Servicecenter.

Innehållsförteckning

 Inledning kommunstyrelsens ordförande (kompl etteras) sid 1	
 Sammanfattning	sid 2
 Innehållsförteckning	sid 3
 Välkommen till landsbygden i Avesta kommun	sid 4
 Definition – Vad är landsbygd	sid 5
 Service på landsbygd	sid 5
 Boende på landsbygd	sid 6
 Kommunikationer och infrastruktur	sid 7
 Bredband och fiber	sid 9
 Ungdomars framtidstro	sid 9
 Allmänna samlingslokaler	sid 10
 Lokalt engagemang	sid 10
 Näringsliv	sid 11
 Besöksnäring och turism	sid 11
 Levande lokalt kulturliv	sid 12
 Folkare Landsbygdsforum	sid 13
 Avesta kommuns program för lokalt utveckling	sid 13
 Karta över Avesta kommun	sid 14

Välkommen till landsbygden i Avesta kommun!

Det är vi som bor och trivs på landsbygden i Avesta kommun! Vi har inte staden som norm. Vi trivs med friheten i en omväxlande natur med bördiga åkrar och sjöar för fiske och rekreation i ett rikt Biosfärområde (Nedre Dalälvens Biosfärområde). Vi är engagerade människor med god entreprenörsanda vilket borgar för ett rikt föreningsliv och många småföretag inom tjänstesektor, industri och gröna näringar.

När vi träffas gör vi det tillsammans i bygdegårdar, bystugor och hembygdsgårdar runt om i kommunen. Ofta handlar det om lokal utveckling och ett rikt kulturliv där alla är välkomna. Det finns tre utvecklingsgrupper som arbetar med samhällsutveckling: Horndalsgruppen, Forsgruppen och By Utvecklingsgrupp.

Vi har god infrastruktur och pendlingsmöjligheter till arbete och studier.

Inom kommunen reser vi dessutom med avgiftsfri kollektivtrafik.

Avesta kommun har ingen glesbygd, utan tätortsnära landsbygd. Utanför Avesta centrum, finns Horndal, Fors och By Kyrkby. Här finns skolor, livsmedelsbutiker, bensinstationer och mycket mer.

Är det bara guld och gröna skogar? Nej naturligtvis inte! I det här landsbygdsutvecklingsprogrammet samverkar vi med Avesta kommun för att tillsammans, i dialog, utveckla de delar som är bra och förbättra de delar som behöver förbättras.

Välkommen att delta i vår lokala utveckling!

Välkommen till landsbygden i Avesta kommun!

Folkare Landsbygdsforum Horndalsgruppen Forsgruppen By Utvecklingsgrupp

Definition – Vad är landsbygd

Landsbygd som begrepp har ingen definition. Det tidigare Glesbygdsverket kallade i utredningen ”Landsbygdsdefinitioner i Sverige och andra länder 2008” landsbygd lik Avesta kommuns för ”tätortsnära landsbygd”, då ingen oavsett var man bodde i kommunen hade längre än ca 5-45 minuters bilfärd till en tätort med ca 3000 invånare, och därmed en betydande service. När man talar om landsbygdsutveckling på kommunal nivå innehåller ofta begreppet byar och mindre tätorter, men inte kommunens centrala delar.

Service på landsbygd

Övergripande mål:

Människor i såväl tätort som landsbygd ska ges förutsättningar till god service. De livsmedelsbutiker som finns kvar i de mindre tätorterna måste ges möjlighet att fortsätta sin verksamhet. För en långsiktigt hållbar utveckling är det också viktigt att det finns tillgång till kommersiell och annan service i hela kommunen. (ur Översiktsplan för Avesta kommun)

Serviceplan

På initiativ av Länsstyrelsen har lokala serviceplaner arbetats fram i Dalarnas kommuner. Serviceplanen visar kommunens och bygdens invånares prioriteringar av service, vilket är viktigt då serviceplanen används som underlag vid ansökningar till Länsstyrelsen om stöd från exempelvis entreprenörer inom dagligvaru- och drivmedelshandel. I Avesta kommuns serviceplan namnges orterna Södra By, Fors och Horndal, som särskilt viktiga. Tanken med serviceplanen är dock att den skall vara mer omfattande och innehålla all tillgänglig service, både kommersiell och offentlig. Butiker och mackar som har strategisk betydelse för orten och omlandet bör definieras, men landsbygdens servicepunkter är ofta beroende av varandra, och det är därför viktigt att se service i ett större perspektiv.

Kommunen deltar genom representant i Länsstyrelsens Regionala Serviceprogram, som genom sitt nätverk med regionala träffar arbetar med att ta fram innovationer inom serviceområden som gynnar service på landsbygden.

Kommunens utvecklingsgrupper uttrycker i dialog med kommunen vikten av att befintliga servicepunkter i form av livsmedelsbutiker och bensinmackar får vara kvar med nuvarande servicenivå. Man inkluderar också befintliga skolor, med god utbildning för barn och unga, som viktiga.

Landstingets tidigare nedläggning av Horndals Vårdcentral, inkl. barnvårdscentral, har inneburit en kraftig försämring av den offentliga servicen för Horndal med omland, vilket även inkluderar By Kyrkby. Det har försvårat för såväl äldre som barnfamiljer att kunna få vård utan långa resor, och har därigenom inneburit kostnadsökningar.

Ett starkt önskemål från utvecklingsgrupperna är fortsatta insatser för att få tillbaka Vårdcentralen i Horndal i någon form.

Servicepunkter

Offentlig service kallas den service och verksamhet som är skattefinansierad. Verksamheter som ingår är ofta vård och omsorg, utbildning, kollektivtrafik och infrastruktur. Livsmedelsbutiker och bensinstationer är kommersiell service och fungerar ofta väl som tillgängliga och strategiskt placerade servicepunkter även för statlig service, ex posttjänster – betaltjänster - Svenska spel – Systembolaget m.m. Ibland finns även uttagsautomater för kontanter.

Offentlig service samspelar på detta sätt med den kommersiella på små orter, och blir därigenom också viktiga mötesplatser för boende. Den digitala utvecklingen kan innebära en framtid med nya innovativa servicelösningar som med fördel kan kopplas till servicepunkter.

Vem kontaktar man: Om man har tips, frågor eller åsikter om offentlig eller kommersiell service som privatperson eller näringsidkare på landsbygden är man välkommen att kontakta kommunens näringslivsenhet Tillväxt Avesta som är representerad i Regionala Serviceprogrammet i Dalarnas län. Kontakt genom Avesta Servicecenter: 0226 – 64 50 00.

Boende på landsbygd

Övergripande mål:

Avesta kommuns övergripande mål är att det ska finnas möjlighet att välja hur man vill bo både utifrån önskad standard och geografiskt läge i kommunen.
(ur Bostadsförsörjningsprogram för Avesta kommun)

Attraktiva boendemiljöer i vackra landskap finns runt om i hela Avesta kommun. Att bostadsförsörjningen fungerar väl är en strategiskt viktig fråga för Avesta både idag och för framtiden. I kommunens bostadsförsörjningsprogram anges följande riktlinjer:
För att möta målen inom bostadspolitiken och klara utmaningen med en ökande befolkning ska kommunen i sin planering verka för att:

- kommuninvånarna har tillgång till en ändamålsenlig bostad av god kvalitet till en rimlig kostnad
- kommuninvånarna har valfrihet avseende upplåtelseform och storlek i kommunens olika tätorter och bostadsområden, centralt och på landsbygden
- planering och byggande sker efter principer av hållbar utveckling med fokus på ekologiska aspekter
- minska segregationen genom ett blandat bostadsbestånd där en variation av bostadsformer återfinns inom samma område
- människor med särskilda bostadsbehov har tillgång till anpassade bostäder
- nyproduktion i första hand sker i form av förtätning av befintliga områden. Nya bostadsområden ska, om möjligt, planeras i anslutning till existerande infrastruktur.

Kommunens utvecklingsgrupper menar det är viktigt med nybyggnation av lägenheter även på landsbygden för att starta flyttkedjor och frigöra hus och gårdar. Idag bebos en del av dessa av äldre som gärna skulle flytta till en lägenhet, men inte vill flytta från orten/bygden. Flytt av äldre till centrum är en indirekt utflytt, som på sikt innebär försämrade service för bygden. Man är också angelägen om att inte den kommunala ambitionen vad gäller utbyggnad av kommunalt VA-nät minskar.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

Syftet med LIS-planeringen i Avesta kommun är att bidra till såväl Avesta kommuns utveckling som regional utveckling samt stärka kommunens attraktionskraft, genom att utveckla landsbygden. Strävan är bland annat att utöka underlaget för service på landsbygden i Avesta kommun. Detta åstadkoms genom att i ett antal utpekade områden i attraktiva, strandnära lägen, som inte har starka natur- eller kulturmiljövärden och där det finns god tillgång på sjöar och vattendrag för det rörliga

friluftslivet, möjliggöra utförande av byggnad, verksamhet, anläggning eller åtgärd i strandnära lägen som främjar något av följande huvudsyften:

- Ge kommuninnevånarna så attraktiva bostadsförutsättningar att de väljer att stanna kvar i kommunen
- Attrahera till inflyttning i kommunen, exempelvis för att tillgodose kommunens och företagens behov av kvalificerad arbetskraft
- Ge kommuninnevånare och andra möjlighet att bygga fritidshus i attraktiva lägen i kommunen
- Möjliggöra etablering/utveckling av företag som är beroende av vattennära lägen
- Möjliggöra övriga verksamheter, t ex olika turistverksamheter, som lockar besökare och ger underlag för både själva verksamheten och övrig service.

(hämtat ur sammanfattningen till **Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)**)

Ett tillägg till översiktsplanen för Avesta kommun)

Utvecklingsgrupperna önskar att det ska vara tydligt från kommunen att man vill möjliggöra byggnation av både hus/villor för fast boende och fritidshus i attraktiva lägen.

Vem kontaktar man: Om man äger mark och vill göra en avstyckning av tomtmark går råd att få av Västmanland- Dala Miljö- och stadsbyggnadsförvaltning.

Kontakt genom Avesta Servicecenter: 0226-64 50 00.

På kommunens hemsida kan man också hitta kartor som visar var kommunen äger mark.

Kommunikationer och infrastruktur

Övergripande mål:

Hög standard på kommunikationsnäten och kollektivtrafik med ständig förbättring och samordning av turer, stärker möjligheterna till boende och arbetspendling på landsbygden.

(ur Översiktsplan för Avesta kommun)

Idag finns avgiftsfri kollektivtrafik, förstärkt av anropsstyrd trafik, för alla Avestabor för resor inom kommunen. Turtätheten kan dock variera vilket kan försvåra möjligheterna att pendla från landsbygd till studie- och arbetsplatser i och utanför Avesta kommun. Utvecklingsgrupperna menar därför att en ökad turtäthet skulle göra landsbygden till ett än mer attraktivt boendelalternativ.

Pendlingsmöjligheterna från och till kommunen är annars omfattande, inte minst genom närhet till Rv 68 och Rv 70 för pendling med bil, länsbussar, samt järnväg i både nord-sydlig och öst-västlig riktning med tågstopp i Horndal, Fors, Avesta/Krylbo och Avesta Centrum.

Anropsstyrd Flextrafik

Bor man inte längs de mer trafikerade linjebuss-stråken, kan anropsstyrd flextrafik användas. Mer information om detta finns på Dalatrafiks hemsida. Flextrafiken ger möjlighet att ta sig in till grundläggande service eller byta till linjebuss. En del linjer har högre turtäthet än andra.

<http://www.dalatrafik.se/sv/sa-har-reser-du/flextrafiken/flextrafik-avesta/>

Cykel

Alltfler använder cykel som transportmedel vilket är bra, både ur ett folkhälsoperspektiv och för ett hållbart samhälle. Det ställer dock krav på fortsatt utbyggnad av säkra och belysta, cykelvägar. Här

har även Trafikverket ett ansvar, och kommunen samverkar i planering och finansiering med Trafikverket och Region Dalarna genom exempelvis Länstransportplanens möjligheter.

Belysning

Belysning av gator, gång- och cykelvägar är både en säkerhets- och en trygghetsfaktor. Avesta kommun ansvarar för trafikbelysning där kommunen är väghållare eller markägare. Det kan vara genomfarter, gator/vägar, gång- och cykelvägar, parkeringsplatser, park- och grönområden. Kommunen sköter dessutom mindre belysningsanläggningar längs enskilda vägar och Trafikverkets länsvägar. De senaste åren har Trafikverket tagit bort en stor andel vägbelysning på landsbygden vilket många upplever som starkt negativt. En del gång- och cykelvägar, gator mm, saknar eller har bristfällig belysning. Tekniska kontoret har därför upprättat en lista över önskvärda framtida belysningsinstallationer (se kommunens hemsida). Denna lista uppdateras ständigt. Teknisk Service uppskattar kontakt från privatpersoner som upplever otrygghet genom borttagen eller trasig belysning. Brottsförebyggande rådet i Avesta arbetar med brottsförebyggande åtgärder och tittar på trygghetsåtgärder vad gäller belysning exempelvis genom att göra trygghetsvandringar.

Skyltning / Vägvisning

Regler för hur man får sätta upp skyltar styrs i första hand av om vägen ingår i det kommunala vägnätet eller om det är Trafikverkets väg. På Trafikverkets hemsida kan man läsa att om man vill sätta upp en väghänvisning på grund av ett tillfälligt arrangemang som en tävling eller en mäsas, kan en sådan sättas upp från närmaste allmänna väg.

Gäller skylten ett besöksmål, en turistiskt intressant plats eller områden som är av intresse för turister och har det där lilla extra att erbjuda besökare så styrs reglerna för var vägvisningen börjar av hur många besökare platsen har.

Det är den som ansöker om vägvisning som får betala tillverkning och uppsättning av vägvisarna, med undantag för vägvisning till världsarv. Om vägvisningen ska fortsätta från den allmänna vägen längs en enskild väg måste den som ansöker ordna skriftligt medgivande från den enskilda vägens ägare.

Enskilda vägar

På landsbygden runt om i Avesta kommun finns enskilda vägar. Dessa kan erhålla kommunala och statliga bidrag. För att underlätta för enskilda vägar finns bidrag att ansöka, dels från Trafikverket, och dels från kommunen. Varje kommun i Sverige har sina egna regler för bidrag, såväl förutsättningar för bidrag, samt bidragets storlek.

I Avesta kan två olika bidrag sökas. Det ena är ett årligt underhållsbidrag som utbetalas i december varje år. Det andra är ett iståndsättningsbidrag som söks när omfattande reparationsarbeten planeras.

Vem kontaktar man: Aktuell information om kommunikationer och infrastruktur, belysning, skyltning och enskilda vägar finns att få på kommunens hemsida eller genom att kontakta Teknisk Service via Avesta Servicecenter 0226-64 50 00.

Hovnäs Färja

Vid Hovnäs strax uppströms Färnebofjärdens nationalpark finns den enda kvarvarande färjeförbindelsen över Dalälven. Färjetrafiken drivs av Föreningen Trelänsleden och färjan körs hela sommarhalvåret.

Färjan förbinder Hovnäs i Dalarnas län med Botebo i Västmanlands län. Färjan används av lantbrukare och andra företagare, boende och turister och är av stor betydelse med ca 9000 resor per säsong. På senare år har vattenregleringen inneburit problem då färjan periodvis blir stående på

grund av för låg vattennivå. Detta är givetvis inte bara en hotbild för områdets näringsliv utan skadar även de arbetstillfällen som färjetrafiken möjliggör.

Bredband och fiber

Mål:

Alla, både medborgare och näringsliv, skall uppleva att modern informationsteknik (IT) finns tillgänglig med bästa möjliga standard. År 2020 bör minst 90 % av kommunens medborgare och näringsliv ha möjlighet att ansluta sig till bredband med hög överföringshastighet. Kommunens mål överensstämmer med ambitionerna i "Bredbandsstrategi för Sverige"

Avesta kommun anser att det är marknaden som skall leverera tjänster kring bredband och fiber, och att kommunen skall underlätta för marknadens aktörer att etablera sig till en förhållandevis låg kostnad i kommunens fibernät. Bedömningen är att cirka 80 % av kommunens befolkning i dagsläget bor utmed utbyggda fiberstråk och därmed har realistiska möjligheter att ansluta sig.

Anslutningsgraden är lägre. Utbyggnaden av fibernätet sker utanför stadsbebyggelse ofta genom abonnenters samgående i ekonomiska föreningar som söker statligt bidrag för installation och sedan samordnar intressen och har kontakterna med nätets leverantörer.

För fiberutbyggnaden på Landsbygden har kommunen, tillsammans med de andra Dalakommunerna sökt bidrag från Europeiska Regionala Utvecklingsfonden (ERUF). Därtill samverkar kommunen med föreningarna enligt Avestamodellen där föreningar och kommunen tillsammans bygger fiber till invånarna. Även föreningarna har sökt bidrag från EU via landsbygdsprogrammet och alla föreningar som sökt bidrag i Avesta kommun har fått det beviljat.

Utbyggnad av bredband och fiber är en absolut nödvändighet för näringslivets utveckling på landsbygden. Det ger också boende möjlighet att ta del av 24-timmarssamhällets service genom digitala tjänster, både nuvarande varor och tjänster samt framtida digitala tjänster inom exempelvis E-hälsa.

Den pågående utvecklingstakten vad gäller digitalisering är hög och kommer, inom en snar framtid, att påverka näringslivet vid både produktframtagning och produktion i mycket stor utsträckning, vilket även kommer att påverka sysselsättningen. Detta kan betyda att arbetstillfällen går förlorade, men även att arbetstillfällen skapas inom nya områden.

Vem kontaktar man: För information om fiberutbyggnad, möjligheter kring detta och dagsaktuellt läge, kan man kontakta bredbandskoordinator eller IT-chef via Avesta Servicecenter 0226-64 50 00.

Ungdomars framtidstro

Övergripande mål:

Ungdomar i Avesta ska ha verklig tillgång till inflytande.
(Kommunfullmäktiges mål)

Avesta kommun vill stärka ungdomar på landsbygden och främja ungdomars positiva bild av livet på landsbygden. Ungdomars förankring och glädje i sin hembygd är en del av de livserfarenheter som påverkar deras val av framtida boende. Vägen till framtid på landsbygd kan gå via studier och arbete på andra orter tillsammans med internationella erfarenheter – förutsatt att det sedan finns möjlighet att återvända och leva ett fullgott vardagsliv i hembygden.

Barn och ungdomar har möjlighet att påverka politiken och sin vardag genom kommunens ungdomsråd, samt genom att lägga medborgarförslag i kommunfullmäktige.

Ungdomsrådet fick frågorna vad som skulle kunna utvecklas bättre för att det skulle vara ännu bättre att bo på landsbygden, samt hur ungdomarna vill se landsbygden utvecklas för att vilja bo kvar som vuxna eller flytta tillbaka med familj.

Ungdomsrådet menade att om man flyttar till eller redan bor på landsbygden innebär det att man har valt bort staden som bostadsort, men att man vill ha tillgång stadens service när man så önskar genom god kollektivtrafik med täta turer och goda möjligheter till uppkoppling på internet för att kunna kommunicera med vänner och omvärld. Annars kan en känsla av isolering uppstå. Landsbygden bör inte "härma" stadens utbud men ett basutbud bör finnas med mindre matbutik, bensin och ladd-stolpar, bra skola, samlingslokal, lekpark och gatubelysning för trygghet.

Vem kontaktar man: Möjlighet till projektstöd för ungdomar finns bl.a. genom EU-programmet Leader Nedre Dalälven. Information finns på deras hemsida eller genom kommunens kontaktperson för Leader Nedre Dalälven på Tillväxt Avesta. Avesta Servicecenter: 0226-64 50 00

Allmänna samlingslokaler

De allmänna samlingslokalerna på landsbygden runt om i hela kommunen är mötesplatsen runt hörnet för dig som bor på landsbygden. Alla ägda av föreningar, ofta idéburna organisationer, med möjlighet till lokala möten som inte kräver långväga resor.

Den allmänna samlingslokalen, för människors lokala möten, är en del av den grundstruktur som måste finnas för att närsamhället ska fungera och utvecklas. Samlingslokals roll som mötesplats för idéutbyte, kunskap och kultur är vital, och ger en grund för demokratin – för att människor ska kunna ta tillvara yttrande- och mötesfriheterna.

Här sker också möten över generationsgränserna och den allmänna samlingslokalen kan temporärt förvandlas till en restaurang, konsthall, teatersalong eller ett café med föreläsning.

Vem kontaktar man: När en samlingslokal är i behov av modernisering och ombyggnad, kan kommunfullmäktige besluta om det kommunala bidrag som är villkor för Boverkets statsbidrag. Kontakta kommunens landsbygdsutvecklare på Tillväxt Avesta genom Avesta Servicecenter: 0226-64 50 00

Lokalt engagemang

Utvecklingsgrupper, föreningar som äger och driver allmänna samlingslokaler och andra föreningar som gör bygden levande, är av stor betydelse för lokal utveckling. Landsbygdsutveckling bygger ofta på initiativ och engagemang från människor lokalt, var för sig och tillsammans i grupper.

Idag finns tre utvecklingsgrupper som är kontaktyta för kommunens förvaltningar vid utveckling av närområdet; Forsgruppen, Horndalsgruppen och By Utvecklingsgrupp. Det finns även bystugor, bygdegårdar eller andra rörelseburna gårdar som har inskrivet i sina stadgar att de är utvecklingsgrupper. Dessa föreningar bedriver ett stort aktivt lokalt utvecklingsarbete i sin bygd genom en omfattande verksamhet, och ibland även i projektform med medfinansiering. Dessa grupper och gårdars verksamhet tillsammans med idrottsföreningar och andra intresseföreningar, stärker bygdens attraktivitet och boendes livskvalitet.

Kommunens enhet Tillväxt Avesta samarbetar med Folkare Landsbygdsforum och fångar, genom lokala möten och besök, upp initiativ från föreningar och utvecklingsgrupper.

Vem kontaktar man: Tillväxt Avesta ger rådgivning och hjälp med kontaktvägar när lokala utvecklingsidéer kan förverkligas i projektform och i bästa fall tillföras extern finansiering via till exempel EUs program. Årliga öppna träffar i olika kommundelar ger medborgarna möjlighet att i direkta möten med politiskt förtroendevalda tillföra sina erfarenheter och förslag.

Näringsliv

Övergripande mål:

Avesta ska vara en dynamisk tillväxtregion, med ett breddat näringsliv som är förankrat både lokalt och regionalt.

Andelen ekologiska och närproducerade livsmedel i kommunens verksamheter ska öka.
(Kommunfullmäktiges mål)

Landsbygden i Avesta kommun har ett brett differentierat näringsliv med såväl gröna näringar som produktions- och tjänsteföretag. Mindre, starka företag inom produktion och som underleverantörer lever sida vid sida med stora industriföretag. Genom aktiv näringslivspolitik främjas nyföretagande, befintliga företags utveckling och lockas nya företag till etableringar i hela kommunen.

Nyheter i den nya lagen om offentlig upphandling (LOU) ger bland annat kommunen möjligheter att bestämma om företag får lämna anbud vid upphandling för samtliga eller vissa kombinationer av delkontrakt (dvs upphandlingen delas upp i olika delar). Detta underlättar för företag med mindre leveranskapacitet, och har bland annat, genom god samverkan mellan kommunen och producenter på landsbygden, inneburit att lokalt producerad mat har kunnat upphandlas till kommunens egna kök. Viktigt både vad gäller kvalitet, arbetstillfällen och ett öppet landskap.

Det finns ca 9000 hektar jordbruksmark i Avesta kommun och jord- och skogsbruk sysselsätter ca 2 % av de förvärvsarbetande.

Den digitala utvecklingen innebär ständigt nya innovativa lösningar för vårt näringsliv, och öppnar möjligheter till distansarbete, men också till ett gränslöst 24-timmars samhälle som för beställning och leverans ställer krav på en effektiv pakethantering till och från det egna företaget. För närvarande ökar E-handeln, men den försvåras på landsbygden av försämrade post- och pakethantering. Detta behöver bli bättre.

Vem kontaktar man: Kommunens näringslivsenhet, Tillväxt Avesta, är företagslots vid etableringar och i utvecklingsfrågor. Tillväxt Avesta är också en brygga mellan projektorganisationer samt lantbrukare och andra företagare som är intresserade av landsbygdsutveckling genom projekt. Kontakt genom Avesta Servicecenter: 0226 – 64 50 00

Besöksnäring och turism

Möjlighet:

Landsbygden i Avesta kommun har en naturlig bas i dalakulturen men samtidigt står den med ett ben i Bergslagen vars fyra hundraåriga industrihistoria genom dagens innovationer ger besökaren spännande kulturupplevelser. I den allra sydligaste kommundelen kommer du in i Färnebofjärdens Nationalpark med exklusivt forsfske. På grund av sina rika natur- och kulturmiljövärden utsåg UNESCO Älvlandskapet Nedre Dalälven som biosfärområde 2010. Avesta kommun ingår i biosfärområdet som sträcker sig från Säter i väster ner till Dalälvens utlopp i Östersjön.

Avesta kommun vilar på starka traditioner från industrihistorien där nyskapande förenats med nya idéer i besöksmål för framtida generationer. Bygden har naturliga förutsättningar – rent vatten och

ren luft, spår och leder, omväxlande natur med öppet odlingslandskap, kulturupplevelser och småskalighet – dvs. en kvalitet som tillsammans med miljöhänsyn blir allt viktigare vid valet av reseupplevelser. Turismens entreprenörer i Avesta kommun är till övervägande del små företag och de flesta är soloföretagare. Genom kommunens delaktighet i Visit Dalarna och NeDa (Nedre Dalälven AB) ges möjligheter till kompetensutveckling, marknadsföring, internationalisering och nätverk med kolleger i branschen. I längden innebär detta ökad lönsamhet och är en bra grund för framtagning av nya paket och produkter, samt marknadsföring av dessa. Kommunens marknadsföring och närings produktutveckling och besöksmål ska gå hand i hand i det framtida utvecklingsarbetet.

Vem kontaktar man: Kommunens enhet Tillväxt Avesta tillsammans med Visit Dalarna stödjer initiativ kring turismnäring och lokal utveckling genom uppsökande verksamhet och rådgivning. Kontakt genom Avesta Servicecenter: 0226 – 64 50 00

Levande lokalt kulturliv i hela kommunen

Övergripande mål:

En attraktiv kulturpolitik är basen för ett öppet, nyfiskt, jämlikt och demokratiskt samhälle. Genom kulturen skapas kreativitet, god hälsa och social gemenskap. Vi ser kulturen som en tillväxtfaktor och vårt starka föreningsliv bidrar till medborgarnas engagemang. (Kommunfullmäktiges mål)

Bygdens rika kulturarv från människors liv och verksamhet i svunna sekler ger både identitet och intressanta besöksmål. Gamla kulturgårdar, hembygdsgårdar och industriminnen är en kunskapsbank för framtiden men även välbesökta besöksmål för invånare och turister. Våra bygdegårdar har ofta i sin verksamhet löpande kulturevenemang, öppna för alla. Vissa lockar hemvändare såsom midsommarfirande och sommarens marknader. De största sommarevenemangen är Skördefesten i Södra Dalarna, vars skyltade rundresor bland bygdernas matproducenter och gårdsbutiker även inkluderar Hedemora och Säter, och Slånkveckan i By. Det är den vecka på året då Byborna tidigare ”slog dank”, men nu är det en vecka full av aktiviteter på gårdarna i bygden. Bägge evenemangen attraherar ca 20.000 besök per år. Vid påsk arrangeras Konstrundans utställningar runt om på landsbygden där man får besöka konstnärernas ateljéer, och vid nyår vartannat år går den rikskända Horndalsrevyn av stapeln.

För att främja kulturlivet lämnar Bildningsstyrelsen stöd till studieförbunden och kulturföreningarna som är viktiga arrangörer av såväl amatörverksamhet som professionella gästspel. Kommunens enhet Kultur Avesta har ett profilanslag för att dels främja nya kulturyttringar, dels bredda och förnya befintliga kulturverksamheter. Barn och ungdomskultur är här prioriterade områden.

Föreningsliv

Avesta kommun har ett rikt och engagerat föreningsliv och många invånare i Avesta, både i stad och på landsbygd, är engagerade i föreningar. Det finns ca 220 föreningar med olika inriktningar, allt från idrotts- och kulturföreningar till fiskevårdsföreningar. Alla finns i föreningsregistret på Avesta kommuns hemsida. Föreningar med barn- och ungdomsverksamhet kan söka bidrag och stöd för sin verksamhet hos Fritid Avesta.

Vem kontaktar man: Har du frågor? Kontakta personal eller kulturchef vid Kultur Avesta, genom Avesta Servicecenter, 0226-64 50 36

Folkare Landsbygdsforum

Kommunbygderåd

Folkare Landsbygdsforum är ett informellt nätverk för att främja landsbygdens utveckling i Avesta kommun. Landsbygdsforum bildades vid ett öppet, offentligt annonserat möte om lokal utveckling anordnat av Avesta kommun år 2008, och har sedan dess fortsatt sin verksamhet. Ledamöterna företräder kommundelarna Grytnäs, Folkärna, By, tätorten Avesta och Lantbrukarnas Riksförbunds kommungrupp, och sitter på mandat från en utvecklingsgrupp eller en förening som arbetar med landsbygdsutveckling. Ordförande är kommunfullmäktiges ordförande och sekreterare är kommunens landsbygdsutvecklare. Folkare Landsbygdsforum är kommunens kommunbygderåd.

Avesta kommuns program för lokal utveckling

Går du i projekttankar? I föreningar som arbetar med bygdeutveckling, ibland kopplade till allmänna samlingslokaler brukar bra idéer kring utveckling av verksamheten och bygden spira. Ofta finns gott om trivsel och ideell arbetskraft, men brist på kontanter. Med utgångspunkt i Avesta kommuns Landsbygdsutvecklingsprogram kan goda idéer om aktiviteter för att göra bygden än mer attraktiv stödjas med ekonomiskt stöd. Stödet till lokala utvecklingsaktiviteter är avsett för små initiativ av stor betydelse för människors och byars/orters utveckling.

Programmet hanteras av kommunbygderådet Folkare Landsbygdsforum som också beslutar vilka ansökningar som får pengar.

Större projekt kan söka pengar genom andra program via bland annat Länsstyrelsens och EU:s program, exempelvis Leader Nedre Dalälven för landsbygdsutveckling.

Vem kontaktar man: Har du frågor? Kontakta landsbygdsutvecklaren på Tillväxt Avesta genom Avesta Servicecenter, 0226-64 50 00

